

Jak to chodí v base

Tentokrát jsem pro vás připravila článek o tom, jak to chodí v base. Mezi širokou veřejností panují zkreslené názory o tom, jak to v base vypadá a co se tam dělá. Mnoho lidí žije v představách o tom, že odsouzení tráví v base čas jako na dovolené, ale pravdou je, že asi málokdo by si to s nimi dobrovolně vyměnil a raději si zaletí na dovolenou kamsi k moři.

Byli jste se někdy podívat v base? Já ano. Jako obhájce obviněných jsem měla tu čest se na několik takových zázračných míst podívat. Je to odporný! Fúj! Špína, mříže, šero, pomalované zdi, rozprýskané židle a stoly, smrad. Člověk se bojí se čehokoli dotknout, dokonce i kliky u dveří, natož si sednout. Řeknu vám, opravdu není o co stát. Při vstupu do věznice se vám udělá nevolno. Nevím, kdo by chtěl na takovém místě strávit byť jen hodinu.

Pokud se chcete dostat do věznice, musíte se podrobit řadě opatření. Do věznice samozřejmě nemá přístup každý, je nutné prokázat své oprávnění založené na tom, že jste vyšetřovatel, obhájce či jdete na předem objednanou návštěvu. Před vstupem do věznice musíte odevzdat mobilní telefony, záznamová zařízení...léky, ostré předměty, jakékoli obranné předměty. Pokusím se teď zavést vás alespoň na chvíli mezi zdi kriminálu a seznámit vás s realitou, jak to v base chodí a jak to tam vypadá. Nejdřív mi ale dovozte pár faktů.

Typy věznic

V České republice je celkem 31 věznic a vazebních věznic. Věznice se dělí podle stupně ostrahy na 4 typy, a to na věznici s dohledem, s dozorem, s ostrahou a ze zvýšenou ostrahou, takovou je u nás například věhlasná věznice Mírov, Valtice nebo věznice v Plzni zvaná Na Borech.

Obyvatelé věznic

„Obyvateli“ věznic však nejsou vždy jen odsouzení, ale i obvinění, kteří nebyli odsouzeni, ale je proti nim vedeno trestní stíhání a z důvodů, že je zde důvodná obava, že by mohli uprchnout nebo mařit vyšetřování nebo pokračovat v páchání trestné činnosti, jsou stíhání vazebně. To znamená, že jejich osobní svoboda a některá další práva jsou omezena tím, že jsou umístěni do vazební věznice. Tyto osoby teprve čeká soud, který je může také zprostit obžaloby, proto je nutné na tyto osoby hledět v souladu se zásadou presumpce nevinny jako na nevinné. Jejich režim v base se proto liší od osob odsouzených umístěných do věznic.

Druhy trestů

Nejdříve bych chtěla upřesnit, že české trestní právo zná několik trestů, nejen tedy trest odnětí svobody ať už podmíněný nebo nepodmíněný, ale také obezdná prospěšné práce, peněžitý trest, propadnutí věci nebo majetku, zákaz činnosti, vyhoštění (přichází v úvahu jen u cizinců) nebo zákaz pobytu.

Účel trestu

Účelem trestu, který ukládá odsouzenému soud, je chránit společnost před pachateli trestných činů, zabránit odsouzenému v dalším páchání trestné činnosti, ale také pachatele vychovat tak, aby vedl řádný život, a tím působit výchovně i na ostatní členy společnosti. V tomto duchu se proto také tresty ukládají a následně i vykonávají.

Jak to chodí ve vazbě

Každý obviněný v cele jedno lůžko a skříňku na osobní věci. V celách jsou stolky a židle podle počtu osob umístěných do cely. V cele je sociální zařízení oddělené od zbyvajících prostoru cely neprůhlednou plentou. V každé cele je elektrické osvětlení a signalizační přivolávací zařízení. Ubytovací plocha včetně sociálního zařízení na jednoho obviněného musí činit minimálně 3,5 m². Obviněného lze umístit i do cely s menší plochou, avšak jen za určitých okolností a na nezbytně nutnou dobu. V současné době přeplněných věznic si však každý jistě udělá představu. Obvinění mohou nosit vlastní prádlo, oděv a obuv za předpokladu dodržování hygienických a estetických zásad a také za podmínky pravidelné výměny na své náklady.

Ve vazbě se obviněným poskytuje třikrát denně strava, a to podle zásad správné výživy. Pokud vím, každý v base zhubne. Možná je to druhem stravy, možná přidělem, možná stresem. Obvinění mohou přijímat a na své náklady odesílat korespondenci. Omezení jsou pouze ti obvinění, kteří jsou stíháni vazebně z důvodu, aby nenařili vyšetřování. Jejich veškerou korespondenci, až na korespondenci mezi obviněným a obhájcem, čte policejní komisař.

Obviněný má dále právo přijímat návštěvy, avšak jen jednou za 3 týdny v trvání 30 minut. Představte si člověka, který nebyl nikdy trestně stíhán a má čistý Rejstřík trestů, je mu 22 let, je to Slovák, který má celou rodinu a kamarády na Slovensku a v ČR jen pracoval, a byl obviněn z trestného činu loupeže. Je stíhán vazebně půl roku, aby se pak zjistilo, že loupež prokazatelně spáchal někdo jiný, ale někomu se prostě jen zdál podobný tomu loupežníkovi, kterého ukazovali v televizi. I takové věci se stávají. Takový člověk se pak sice může domáhat odškodnění na státu, ale ten půl rok ve vězení mu dá zkušenosti, které ho mohou ovlivnit, spíš v negativním slova smyslu řekla bych. Takovému člověku určitě pobyt v base jako dovolená připadat nebude. Ne všichni obyvatelé věznic jsou recidivisté a vrahové. Nechci ale bránit skutečné pachatele, kteří jsou nakonec soudem odsouzeni právem.

Obvinění mají dále ve věznici právo na nákup potravin a věcí osobní potřeby, mohou přijmout balíček do váhy 5 kg, a to jednou za dva týdny. V base se spí osm hodin denně, denně se obvinění procházejí jednu hodinu ve vymezeném prostoru.

Obvinění mohou být trestáni za kázeňské přestupky, a to pokutou, odnětím práva na přijetí balíčku a zákazem nákupu potravin a věcí osobní potřeby, propadnutí věci nebo umístěním do samovazby až na dobu 10 dnů.

Jak to chodí v base aneb výkon trestu odnětí svobody

Na závěr bych jen podotkla, že pobyt v base není legrace, obvinění i odsouzení často propadají hlubokým depresím a zoufalstvím. Účelem trestu není jen trestat, ale také snaha o převýchovu, proto mají tyto osoby možnost vzdělávání se a různé kulturní sportovní akce jsou jen malou únikovou cestou od kruté reality, že za mřížemi musí strávit několik měsíců, let....

V Praze dne 7.1.2007

Mgr. Hana Kukrálová